

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Un fapt jignitor.

Sibiu, 23 Noembrie n.

(s.) O polemică destul de acută, ce s'a pornit nu de mult în unele ziare din România ne descoperă un fapt întâmplat înainte cu un an, un păcat care trebuie să revolte nu numai Cercurile bisericesti, ci pe orice Român de bine cu scaun la judecată și cu tragere de inimă către credința noastră strămoșască, baza existenței poporului nostru.

Polemica aceasta ne mărturisește că în anul trecut la deschiderea cursurilor la universitatea din Iași — conform datinei de până aci — a fost însărcinat un profesor de știința naturii să rostească conferința obicinuită.

Datina veche românească și indispensabilă la astfel de acte de a începe munca cu invocarea ajutorului lui Dumnezeu se practicase cu multă cuminenție și la această universitate. Respectivul profesor însă — nu-i știm numele — în ultimul moment a declarat, că el nu-și ține conferința dacă se va oficia și serviciul bisericesc. Rectorul, om cu înțeleaptă cumpăneală, a refuzat să-i satisfacă această cerere bizară și astfel a venit alt profesor, care a salvat prestigiul universității și a ferit-o de un act de blamare ireparabilă.

Discreția cuminte a celor dela universitate a ținut totul în adăpost tănuț până acum de curând. Păcatul a trebuit să iasă însă la iveală și a ieșit. Iar respectivul profesor universitar în loc să se rușineze de pasul său precipitat îl susține, ba deloc și mai departe, că formele religiei creștine sunt superstiții moștenite dela oameni primitivi, prin urmare azi în secolul „luminii” preotul trebuie izgonit dela universitate.

În fața acestui fapt împlinit în zilele „luminii” de o persoană pusă la căma creșterii naționale a tinerimei nu poate tăcea cuvântul de

protestare al oricărui Român crescut în sinul cald al credinței noastre străbune. Căci a jigni sfințenia acestei credințe în mod atât de ușuratic e pe cât de dureros pe atât de revoltător.

Să răsfoim paginile însângerate ale trecutului nostru robit de urgia vremilor. Cine a ținut aprinsă scânteia vitalității neamului nostru, cine i-a turnat văpaie în vine, cine a umplut brațele arse de soare ale poporului nostru de putere și l-a făcut să iasă biruitor din lupta cu veacurile, cari mereu îi tindeau ghitul de sugrumare, — cine?

Credința moștenită dela acei „strămoși primitivi”, credința a cărei apostolie a luat-o în mână biserica cu preoții ei. Și „formele religiei creștine”, cum le numește respectivul profesor, au fost uleul sfânt pe care l-au turnat preoții pe spuză credinței ce ardea în sufletele obidite și spuză s'a aprins și a ars cu văpaie dătătoare de viață și arde și azi în sufletele curate și va arde pururea; iar atunci când principii ca cele profesate de resp. profesor ar izbuti să stângă această văpaie, ar ea deodată să ar stângă și neamul românesc de pe suprafața acestui pământ.

Abstragând dela însemnătatea istorică a formelor religiei creștine, ele formează în sufletul poporului baza principiilor morale de credință. Numai pe temeiul acestor forme poate pricepe poporul sfințenia principiilor pe cari le propagă biserica, pentru că sufletul poporului e suflet de copil expus pururea pericolului de a cădea în ghiarele ispitelor și numai biserica cu formele ei mai este în stare să străjuiască și să susțină scânteia morală în sufletul poporului. Atăcând acestea jignim principiile bisericești și atunci se zguduie întreaga temelie a omenimei. Moralitatea, condiția principală a vitalității omenimei, are lipsă de aceste forme pentru că omenimea n'a ajuns încă și nu va ajunge nici-

odată la perfecția morală, încât să nu mai aibă lipsă de biserică și credință, ci să le înlocuiască pe acestea cu rațiunea și aceasta să ducă omenimea la fericire.

S'ar putea zice încă multe în direcția aceasta ceea ce nu încapă însă într'un articol de ziar.

Biserica pune oricui la dispoziție convingerea că aceasta așa este, că principiile ei sunt absolute și nerăsturnabile, dar trebuie să le cauți însuși și să te convingi despre adevărul poveștelor ei și atunci nu vei risca afirmări cari jignesc ceea ce are un popor mai sfânt.

Dar să considerăm faptul și din punct de vedere al celui ce l-a comis. De sigur, că dl profesor nu s'a adăpat nicicând nici barem cu o picătură din apele principiilor bisericești noastre străbune. N'a gustat însă, decât superficial, nici din izvorul specialității dsale, din comoara științelor naturale, pentru că dacă s'ar fi adâncit în bogăția acestor științe n'ar fi ajuns la concluzia utopică pe care a profesat-o cu atâta emfază. Il îndrumăm să-și întoarcă privirea către acei colegi ai dsale din veacurile trecute și de azi, cari au gustat și gustă cu temei științific din tezaurul dător de viață al naturii și se va convinge, că tocmai aceștia sunt cei mai puternici apostoli ai bisericești și ai principiilor acesteia.

Da, se va fi adăpat dl profesor în apele superficialismului științific infiltrat de veninul pornirilor socialiste greșite din zilele noastre, și toate acestea i-au dat o convingere, care îl duce pe povârniș de a declara, că toată credința noastră de azi e numai „superstiție moștenită dela oameni primitivi”. Pe această cale am ajuns să negăm necesitatea bisericești, necesitatea principiilor morale, degradându-ne la treapta de simple dobitoace.

Astfel de idei nu poate profesă decât un om care în specialitatea sa rău pricepută ajunge la neînțele-

gereea problemelor generale de cultură. În lipsa unei culturi generale proprii în serviciul incompetenței de a reformă direcția culturii naționale pe baza acestor idei jignindu-i astfel cele mai cardinale principii prin incidente lipsite de tact și judecată.

Trecem deci și peste acest incident câtă vreme suntem convingși, că o frunză vestedă perdută n'o deplânge codrul. Cultura neamului nostru își urmează calea înainte și a pornit pe o cale bună, pe care o caracterizează foarte cuminte un alt profesor tot dela universitatea din Iași, dl A. C. Cuza, zicând: „Sunt trei lumini cari isvorăsc din exuberanța vitalității popoarelor tinere: creștinismul, idealismul și naționalismul. Pe aceste trei trebuie să le cultivăm noi Românii pentru că să ajungem la scopul final al culturii noastre naționale, iar cultura aceasta a poporului nostru nu poate avea altă bază decât *religiunea creștină*, pe care stă de veacuri în nestrămutată credință”.

Pregătirea pruncilor la prima mărturisire și cuminecare.

— Studiu pastoral —

de Gavriil Hango presbiter.
(Fine)

La porunca a 3-a pe începători îi vom întreba despre jurămintele copilărești și despre vorbele necuviincioase la adresa lui Dzeu și a lucrurilor sfinte, iar pe ceilalți pe lângă acestea și despre înjurături și jurăminte mai grele; precum și despre făgăduințe sfinte.

La porunca a 4-a în legătură cu 1-a por. bis. îi vom întreba pe toți despre cercetarea regulată a bisericești și despre datorințele ce le au ei în biserică și acasă.

La porunca a 5-a în legătură cu por. a 3., 5. și a 6 bis. îi vom întreba pe toți despre împlinirea datorințelor lor față de mai marii lor, față de părinți, rudeni, preoți, învățători, bătrâni etc. Despre

FOIȘOARĂ.

Activitatea filozofică a dlui A. de Mocsonyi.

Dizertație cetită cu ocazia desvălării bustului dlui Al. Mocsonyi în sinul societății „Petru Maior” din Buda-pesta la 22 Oct. a. c.

De Onisifor Ghibu, stud. în litere.

(Fine.)

În chipul acesta original rezolvă dl Mocsonyi pretinsul conflict dintre religie și știință, căruia atâția i-au căzut jertfă, și pe care atâția l-au explicat unilateral. Dl Mocsonyi face și un excurs istoric arătând cum dela scolasticism încoace religia a fost neconținut înlăturată pentru a asigura atotputernicia științei; cum Kant încearcă să delăture conflictul dintre religie și știință prin o strictă delimitare a terenelor lor, și în loc de a o face aceasta le delăturează pe amândouă — și în sfârșit cum diferiți alți filozofi au privit dintr'un punct de vedere sau din altul această dificilă chestie.

Din întreaga lucrare nu ne impun atâtea probleme filozofice lămurite pe cari le posedă dl Mocsonyi și cu

cari operează cu ușurința omului de specialitate, nici acea claritate care se observă rând de rând și nici metoda critică de analizare a diferitelor direcții și opinii filozofice, cât mai presus de toate concluzia dela sfârșit, în care dânsul e cu totul original și care constituie adevărata valoare a întregului studiu. Dânsul susține anume că religia e un adevărat factor cultural numai în forma sa de religie pozitivă istorică, în contradicție cu religia rațională, pe care o consideră lipsită de viață.

Un punct care merită o serioasă luare aminte!

Aici se naște dela sine întrebarea: dar intrucât e mai corectă concluzia dlui M., că religia pozitivă istorică e superioară și tot astfel, de ce nu e religia naturală superioară celei pozitive istorice? La asta am putea răspunde cu o altă întrebare: Dar care e adevăratul conținut al credinței raționale? Rațiunea îl poate determina? Și mai e aceasta peste tot o religie sau e o simplă speculațiune filozofică goală?

Ne-ar duce prea departe dacă am încerca să dăm la toate aceste întrebări un

răspuns măcar cât de scurt. Întrebările filozofice sunt numai la suprafață simple.

Ceea ce este clar, e că religia e un factor de cultură indispensabil alături de știință și nu în contra ei. Ea respectă rezultatele obținute de știință, dar nu înțelege să raționalizeze dogmele sale după normele schimbăcioase ale acesteia, ci să rămână pe terenul său pozitiv istoric, singurul în care se poate dezvoltă natural. Bine înțeles, că asta nu înseamnă, că religia trebuie să rămână exact în cadrele sale vechi, în cari de sigur că au fost și mai sunt destule lucruri absolut lumești sau fantastice, ci ea se dezvoltă cu istoria. Și religia e mai mult sau mai puțin, cel puțin intrucât se dezvoltă în timp și în spaț, o instituție de pe lumea aceasta supusă deci la anumite schimbări formale ca tot ce se dezvoltă în lumea aceasta, astfel că ea e accesibilă schimbărilor, dar numai acelor schimbări formale cari nu ating adevăratul fond al ei. Astăzi biserica nu se opune nicidecum științei și nu-i pune absolut nici o pedecă, dimpotrivă ea face ca omul stăpânit de știință să nu fie unilateral. Și sub acest punct de vedere trebuie să se facă de aproape

deosebirea între doctrina strict bisericească și între părerea oamenilor bisericești și o interpretează și cari sunt supuși greșelii. Atunci când biserica a fost singurul factor de cultură pentru omenime, și-a îndeplinit rolul său, când s'a ivit știința și când ea s'a răspândit cu atâta putere, rolul ei a scăzut, s'a împărțit în două, în măsura în care s'a simțit necesitatea științei. Dar e tot așa de evident, că lumea nu poate trăi fără viață sufletească, ca și fără ajutorul științei, și de aici absoluta nevoie a existenței ambilor factori culturali pentru omenire: atât a științei, cât și a religiei. Știința nu are menirea să desrădăcineze credința, un rol totuși îi este rezervat alături de aceasta. Și anume un rol binefăcător pentru omenire. Ea lărgește cadrul universului prin cunoștințele pe care le dă despre dânsul, și prin aceasta îndreaptă sufletul omenesc să creadă în idaluri superioare. Nu ca dușmană a credinței, ci ca un ajutor al acesteia, devine ea o adevărată binefăcătoare a omenirii. În același timp credința ni-se prezintă ca sublima protestare a conștiinței omenesci, care se simte prin înțelegerea superioară universului, când material este

vre-o coliziune a datorințelor le vom vorbi numai acelor, cari ne-au descoperit păcate ce cad în categoria aceasta.

La porunca a 6-a ne vom putea extinde firește numai la chinuirea animalelor și la bătăile copilărești arătându-le pericolul de a deveni ucigași și de a ajunge în temniță.

La por. a 7-a în legătură cu por. 2., 7. și 9. bis. spiritualul trebuie să fie cu mare băgare de seamă, pentru ca să nu scandalizeze pe prunci ațărându-le fantasia și deșteptându-le senzualismul prin întrebări prea multe și nepotrivite cu vârsta lor. Aici vor fi atinse păcatele săvârșite cu gândul, cu vorbe urâte, cu mișcare neconvincioasă din punct de vedere sexual, dar să ne ferim cu totul de cuvinte rușinoase.

Dar cea mai grea sarcină i-se pune preotului aici a combate păcatele sexuale și mai cu seamă la prunci a căror părinți sunt nepricepuți ori duc o viață casnică immorală. În tot cazul ne vom feri însă a pomeni numai pruncilor frazezi și celor cu înfățișare curată și viguroasă trupească despre păcatele sexuale.

Și tocmai păcatele acestea sunt cele pe cari mai anevoie le mărturisesc și oamenii în vârstă, pentru că pentru acestea se rușinează mai mult. Datorința preotului e, ca tocmai în contra acestora să lupte mai mult ca să le stărpească din rădăcină.

Cu privire la păcatele acestea preotul se înțelege va cumpăni toate împrejurările și în special le va cerceta numai asupra copiilor mai mari cari au ajuns la cunoștința acestor păcate.

La combaterea tuturor păcatelor avem să grijim, ca pruncii nu numai de frica pedepsei să urască păcatele, nici pentru pierderea avantajilor ce ar avea, dacă nu le-ar fi săvârșit, ci mai cu seamă pentru că prin ele au vătămat pe Dumnezeu, care a dat oamenilor atâtea bunătăți.

Deci trebuie să suprimăm din ei și germenele egoismului și să le deșteptăm simțul de datorință și de recunoștință pe lângă interesul personal, de care este condus fiecare om.

La porunca a 8-a și a 10-a în legătură cu por. 8-a bis. pruncilor începători nu le vom pune întrebarea, că: *furat-au, ci: luat-au* ceva dela cineva și de unde, căci altcum s'ar rușina prea mult și le-am da înșiși noi ideea despre furt.

Ne vom mărgini la luarea jucăriilor dela alți copii, a poamelor ori altor mâncări fără știrea părinților și a altora.

La porunca a 10-a le vom spune, că e păcat chiar numai gândul de a face cuiva pagubă. Pruncilor mai în vârstă le vom pune întrebări mai precise referitor la furt, că l'au făcut la îndemnul și porunca cuiva, ori din indemn propriu.

Le vom aminti aici porunca lui Dumnezeu, respectul ce trebuie să-l aibă față de biserică, școală și de averea acestora etc.

supusă legilor acestuia. De aceea și continuă străduința de a-și lega prin dânsa existența sa efemeră de aceea a unei ființe supreme și eterne, a unui Dumnezeu.¹⁾

De mii de ani omenirea își manifestă aceste năzuinți spre desăvârșire, prin biserică. Totdeauna biserica a servit ca o promovătoare a moralității și totdeauna ea a dus omenirea din un stadiu inferior de cultură în unul superior. Biserica istorică e deci un factor cultural. Numai în ea se găsesc vechi tradiții de cultură, pe cari se poate întemeia mai departe cultura omenimei. Ea e un postulat al conștiinței popoarelor și fără de ea nu se poate realiza de fapt nici un progres.

Aceasta e o încheiere la care ne duce cu necesitate logică însăși filozofia și istoria lumii.

Concluzia dlui Mocsonyi e și de o valoare actuală pentru noi Români, cari ni-am trăit viața națională prin biserica noastră, și cari singura mântuire ni-o aflăm și în viitor tot numai în ea. Pentru oricine e chemat să lucreze pentru cultura noastră, trebuie să fie lucru clar, că din-

La por. 9-a vom vorbi despre minciună, calumnie și mărturii mincinoase. Le vom arăta primejdiile ce vin și asupra lor dacă nu spun totdeauna adevărul.

Trecând astfel peste porunci îi vom examina despre mândrie, lăcomie, invidie, nesăț, rășbanare, nepăsare, dispreț și nerecunoștință, în special pe ceice credem, că în urma educațiunii lor familiare greșite vor fi putut cădea și în aceste păcate.

Tot așa îi vom examina pe aceștia întrucât și-au împlinit datorințele impuse de faptele milei trupești și duhovnicești.

Iar la urmă pe ceice s'au mai mărturisit și cuminec îi vom întreba întrucât au satisfăcut porunci a 4-a bis. în privința primirii acestor taine.

Terminat fiind astfel examinarea conștiinței tinerilor penitenți preotul se va nizu la deșteptă în fiecare în particular după trebuințele lui părerea de rău pentru păcat și voința de a-și îndrepta viața. În scopul acesta le vom arăta de o parte câte rele trimite Dumnezeu chiar și în viața aceasta asupra oamenilor pentru păcatele lor și cum le delătură pe acelea dacă se pocăște. Iar ca exemple le vom aduce potopul, Sodoma și Gomora, boalele, foametea, apoi pocăința lui Ezechiel, alui Manase, alui David, alui Petru și mai cu seamă a Fiului răstăcut și a bolnavului dela lacul Vitezda. Firește pildele acestea le vom putea folosi numai la pruncii mari și cu cunoștințe religioase mai multe, pe cei mai mici îi vom îndrumă la recunoștință față de părinți și față de Dumnezeu, dela care primesc toate cele trebuincioase pentru viață și pe cari i au supărat prin păcatele lor.

În privința deslegării să fim însă cu multă băgare de seamă și mai cu seamă la pruncii mai în vârstă. Aici trebuie să fim conduși de dispoziția sufletească ce se manifestă la penitent în privința căinții și a hotărârii de a-și îndrepta viața. Dacă penitentul la mărturisirea păcatelor și după instrucțiunile primite se poartă indiferent ori chiar necuviincios, atunci de sigur îi lipsește căința recerută; îi vom denega deci deslegarea și nici canon nu-i vom da, ci-l vom îndrumă să vină de altădată la mărturisire mai bine pregătit. Față de începători nu vom fi așa de scrupuloși pentru că ei nepricepând încă de ajuns însemnătatea tainei, pot avea o bună dispoziție sufletească, deși par indiferenți.

Ei, dar ce canon să dăm pruncilor? Pruncilor începători le vom da un număr oarecare de rugăciuni pe cari să le rotească de repețiteori și dacă îi admitem și la cuminecătură, atunci îi vom lumina asupra pregătirilor trupești ce au să le facă în preajma cuminecării.

Pruncilor mai în vârstă, cari s'au mai mărturisit și cuminecat le vom da rugăciuni împreunăându-le cu post și cu m-

tre cei doi factori însemnați ai progresului nostru nici unul nu se poate neglija în paguba celui alt și că numai prin biserica noastră națională istorică ne e cu putință a lucra, ca prin un mijloc care concordă perfect cu firea noastră și cu trebuințele noastre sufletești.

Pentru aceasta e de lipsă însă a face din biserica aceea ce trebuie, a o înzestra cu puterile necesare, pentru că în adevăr în biserica noastră să fie adevăratul altar al cultului noastre sub osebitele sale raporturi, și ca ea și în realitate, nu numai în închipuirea teoreticianilor, să fie o putere.

Studiul dlui Mocsonyi care tratează problema de mai sus n'a pătruns la noi, după cum ar trebui, și putem prevedea că nici nu va pătrunde, pentru că de nimic nu se ferește mai mult preotul nostru, învățătorul nostru, profesorul și avocatul, medicul și negustorul nostru ca de aceea buruiantă care se chiamă filozofie. Filozofia la noi are din nefericire un înțeles cât se poate de curios. Celce se ocupă de filozofie nu mai e om cu rosturi, e un firosos, la noi adevărat un om scos, ieșit din fire. Sunt vechi tradiții la noi cari în-

tâni; acestora le putem da un număr mai mare de rugăciuni împărțite pe mai multe zile anumite, într-o ordine anumită. Dar să ne ferim a-i împreună cu posturi și mătăanii prea multe și îndelungate pentru că să nu se disgeste. La nici un caz să nu le dăm însă canon împreună cu jertfe materiale, ca să nu se deștepte în ei gândul, că preotul vrea să-și facă numai câștig cu paguba lor, cum, durere, o fac unii preoți.

După toate acestea trebuie să spunem câteva cuvinte asupra ordinii externe ce e de observat la actul mărturisirii. Preotul va vesti părinților în biserică, că pruncii la un anumit timp vor fi instruiți pentru mărturisire și cuminecare și se vor mărturisi și cuminecă; deci să le dea răgaz, ca să aibă liniștea sufletească pentru că să se poată pregăti, ba chiar și ei să le ajute în scopul acesta.

Sosind însăși ziua mărturisirii preotul va lua dispozițiile necesare, pentru că aceea și în afară să decurgă în ordine și spre scopul acesta va decurge și la ajutorul celorlalte persoane bisericești.

În tot cazul pruncii se vor mărturisi deosebit de copile în anumită ordine. Pe cei ce s'au mărturisit numai decât îi dimitem acasă, pentru că să-și poată împlini în liniște canonul și pentru ca să nu se hărțuiască cumva cu ceilalți copii și astfel efectul mărturisirii să se pericliteze.

Vorbind aici despre ordinea din afară la Mărturisire, trebuie să luăm în considerare ordinea esternă de observat cu pruncii când merg să se cuminece. Precum la mărturisire așa și aici le va comunica preotul toate cele necesare, iar în ziua cuminecării curății în toate privințele îi ține la liturgie și îi cuminecă tot într-o ordine anumită cu ajutorul persoanelor bisericești ca supraveghetore. După priceasnă și copiii vor înghenunchia, toți vor zice după preot rugăciunile: Cinei Tale și cred Doamne, iar apropierea de sf. cuminecătură are să se facă cu evlavie deosebită pe care are să o însușească preotul copiilor prin seriozitatea sa. Se vor instrui copiii asupra purtării lor după ce s'au cuminecat, pentru ca să nu păcătuiască prin neștiința lor făcând ceva vătămător sfințeniei acestui act.

După ce s'au cuminecat toți zic după preot rugăciunea: Mulțămim Ție stăpâne apoi terminându-se S. Liturghie preotul le ține în școală ori în biserică o scurtă exortățiune: cum să se poarte de aci înainte.

Ar fi foarte bine ca la săvârșirea acestor taine să avem cărți de rugăciuni și cântări bisericești întocmite pentru tinerimea școlară ca să cuprindă și rugăciuni înainte și după Mărturisire și S. Cuminecare, căci atunci punând pe copii să cetească aceste rugăciuni simțul religios li s'ar putea deșteptă mai bine.

Cu acestea am terminat. Multe s'ar

dreptățesc încă pentru cine știe câtă vreme acest înțeles care i-se dă filozofiei, dar e sigur că până nu vom da atenția cuvenită acestei sublime ramuri a cugetării omenestii, nu ne vom putea afla pe terenul unui adevărat progres.

Dl Mocsonyi e la începutul literaturii noastre filozofice. Deși cunoscător adânc al întregii filozofii, dsa ni-a dat încă foarte puțin pe acest teren, ne-a dat numai atunci când am cerut anume. Și dl Mocsonyi e un om deprins a da ascultare rugămintilor tinerimei, în care are cea mai mare încredere, ca în viitorul națiunii noastre. De aceea nu cred că nu-și va plec urechea la această rugămintă pe care o fac în numele întregii societăți astăzi când inaugurăm în mijlocul nostru bustul dsale, ca pe al unui om, pe care l-am ales îndrumător al nostru și prin care ne rugăm cu îndănsul ca acum la bătrânețele sale să-și adune în frumoase mănunchiuri cugetările și mar le probleme, cari i-au agitat mintea și punându-le pe hârtie să ni-le lase nouă ca o moștenire, care totdeauna să vestească numele dsale.

Budapesta, 22 Oct. 1901.

mai putea zice la obiectul acesta: dar în cadrele unei conferențe de calibrul acesteia o temă atât de vastă și grea nu se poate mântui cu desăvârșire. Frații preoți vor binevoi a-și face observările necesare, pentru că defectele ei, provenite din neajunsurile mele, să se poată delătură. Eu am prins numai o idee și am făcut ce mi-a stat în putere, iar alții mai apți decât mine o vor continua și o vor duce la mai bun sfârșit, spre cinstea preoțimei noastre și spre binele poporului în serviciul căruia ne-am angajat.

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească din tractul Alba-Iulia. Poiana, 17 Noembrie n.

Preoțimea din tractul Alba-Iulia în 2/15 Noembrie a. c. și a ținut conferența anuală în locul obicinuit.

A premers serviciul divin, oficiat din partea preoților I. Bogdan și A. Patachi. Cu ținerea predicii a fost însărcinat părintele Ioan Francu. Serviciul divin a decurs cu solemnitatea cuvenită.

Răspunsurile liturgice le-a dat preoțimea tractuală cu deplină acuratețe.

S'a făcut apoi invocarea Duhului sfânt și parastasul ținut de părintele protopresbiter în amintirea preoților morți din tract. În urmă ne-am întrunit în localul școlii profesionale din A.-Iulia oraș pentru a ne începe activitatea.

Deschiderea conferenței s'a făcut prin cuvântul ocazional al șefului tractual. (L-am dat în numărul trecut în întregime. Red.)

Cuvântul ocazional a fost acoperit de aplauze nesfârșite. Prezidiul invită acum conferența la constituirea biroului.

Notar se alege preotul C. Suciș, iar membri verificatori ai procesului verbal se designează Fl. Rusan și N. Cado.

Dându-se cetire apelului nominal se constată prezența alor 38 preoți din tract. Absenți 6.

Unii dintre absenți se scuză, iar asupra celor ce în 8 zile după ținerea conferenței nu-și înaintează souzele bine motivate, se decide să se aplice pedeapsa normată.

La ordinea zilei urmează comunicarea rezoluției consistoriale despre ultima conferență.

După cetire prezidiul resumă momentele slevate în aceasta, iar conferența le ia spre știre și conformare.

Trecându-se la pronunțarea asupra serviciului divin și a predicii se naște discuție animată.

Se vorbește despre tonul și modulația vocii, despre ținuta și mișcările, ce trebuie să le observe preotul la oficierea serviciului divin.

Ca părți bune se scot în relief tonul și modulația vocii.

Ținuta — într'unele puncte — precum și mișcările au fost mai puțin norocoase.

S'a accentuat necesitatea de a fi ținuta preoțească cât se poate de deamă și evlavioasă ținându-se cont mai ales de binecuvântare.

În cât privește mișcările și dintre acestea mai ales cele referitoare la închiderea și deschiderea perdelei și a ușei împărătești să le îndeplinească numai preotul, eschidând prin aceasta cooperarea crâșnicilor, căci au multe datini rele.

S'a discutat și despre cădit, care de asemenea formează un punct cardinal în oficierea serviciului divin în biserica noastră.

În general se constată însă, că la oficierea serviciului divin, preoții liturgisitori au dezvoltat zel și dragoste față de însemnătatea acestuia, pentru că li se exprimă mulțămirea protocolară.

Aprețindu-se predica ținută din partea părintelui I. Francu, conferența e de părere că aceasta n'a lăsat nimic de dor.

Se declară deci succesă și i se exprimă mulțămirea predicatorului.

Ca dizertație a fost aleasă tema: „Proselitizmul confesional și ținuta preoțimei noastre în fața aceluia”.

Cu lucrarea temei au fost însărcinați preoții I. Iliescu și Ioan Neagoe (Ripa-Rimet).

La dezbaterile asupra temei ia parte părintele Fl. Rusan, ca unul ce e competent în această materie expunându-și îngrijirea sa față de acest rău, de care în măsură mare suferă neamul românesc.

Ne scoate la iveală faptul, că ne lipsește instrucția dela organele noastre superioare cu privire la modul cum să pășim întru combaterea proselitizmului.

Drept aceea vorbitorul propune ca: „P. Ven. Con. să fie rugat a culege din diferite parohii datinele ce se observă în propagarea proselitizmului și a ne da unele instrucții în această materie”.

¹⁾ C. Rădulescu-Motru: Rolul social al filozofiei sq. 155.

La îngrijirea aceasta a vorbitorului Dsa zice, să nu ne speriam de răul din vorbă, dar nici să nu ne prea încredem.

Să ne împlinim numai cu conștiințiozitate serviciile bisericesti și o să putem da piept cu răul acesta.

Se cere însă să ne învățăm credincioșii din tinerețe a fi cu ambiție, și a ține la legea strămoșească. Tema se declară succesă.

Păr. N. Cado fiind însărcinat cu studierea rapoartelor anuale despre activitatea pastorală, își expune părerile. Ne comunică, că au încurs 29 rapoarte rămânând neprezentate 11. După deslușirile date, rapoartele se iau la cunoștință.

Părintelui N. Cado, pentru zelul dezvoltat, i-se exprimă mulțumită.

Cercularile și ordinațiunile adresate conferenței se iau spre știre și confor-mare.

Curându-se de cătră superioritatea noastră ca conferențele să fie ambulante, se statorosește ca loc de întrunire pentru conferența proximă comuna Orda de Jos.

Preotul Al. Băieșan, face mai multe propuneri cari se primesc.

Cu lucrarea temei „Indatoririle preotului față de școala confesională, al cărei director este și cauzele, cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul școlar se însăroiniază preotul Alex. Băieșan.

Se face propunere din partea păr. G. Albu, pentru înființarea unei biblioteci tractuale. Ideea se primește și spre a se pune în ființă, se însăroiniază o comisiune în persoanele preoților: Flor. Rusan, G. Albu și Al Băieșan.

Exhaurindu-se ordinea de zi preziden-tul își exprimă mulțumita pentru partici-parea membrilor într'un număr așa de frumos, precum și pentru conlucrarea ar-monioasă la aducerea concluzelor salutare și declară conferența închisă.

Răspunde în termeni elogiosi păr. Er. Iliescu.

După conferența care s'a finit la 3 ore p. m. preoțimea se întrunește la o masă comună, unde s'au putut auzi toate potrivite ocaziunii.

Arunocând o privire asupra activității dezvoltate în conferența din anul acesta cu drept cuvânt se poate constată adevărul „că nu a fost lipsită de viață.

Discuțiile cele serioase isvorâte din pățania unuia și altuia urmate de deslușirile necesare ale prezidentului, depozit-terul unor vederi mai largi, au dat naștere unor concluze, cari o să ne servească de mijloace de sanare a rețelor, ce împedecă dezvoltarea progresului în calea sa normală.

Ochiul ager al șefului nostru tractual I. Teculescu pătrunzând până în cele mai rădăci straturi ale vieții noastre dela săte, ne pune în vedere lucrări, prin cari să se lectuiască ranele produse de vermi ce rod la tulpina vieții morale a poporului nostru.

În urma pătrunderii acesteia confere-nța din an în an ni se prezintă tot mai interesantă și atrăgătoare.

Idealismul ce însufletește pe șeful nostru înflorește duh de viață în inima fiecărui preot, dându-i inbold de a lucra fără preget la opera luminării și morali-zării poporului încredințat lui spre păsto-rire.

Șeful nostru tractual I. Teculescu primească deoi și pe această cale adera-re noastră a tuturor la programul ce-l desvoaltă în activitatea sa pastorală.

Alex. Băieșan.

Indurați-Vă spre săracii nostri.

„Mila dată săracilor te curăță de păcate, îți câștigă îndurare și viață vecinică“.

Inscripția pe icoana Maicii Domnului, ce atârna deasupra lădiței cu cruce-rii săracilor, în localul „Reuniunii sodalilor rom. din Sibiu“.

De un șir de ani încoace Reuniunea sodalilor nostri, bucurându-se de înaltul protectorat al generoaselor doame *Mirerva Dr. Brote, Ana Dr. Moga și Elisaveta Bugarsky*, îndeplinește frumoasa și creștineasca misiune de a primi din belșugul celor cu dare de mână și de a împărți de-apropelului nostru lipsit. Se contribuie prin această faptă creștinească la mângăierea și a celui care poate da și la acelu care primește darul făcut cu inimă curată.

Nevoind a lipsi nici pe unii, nici pe alții de această mângăiere, hotărâre am luat de a apela și de data aceasta la inimile generoase cu rugarea să binevoiască a dă-rui bani, vestminte, alimente, cu un cuvânt tot ce poate contribui la încălzirea corporală și sufletească a deapropelului nostru lipsit. Darurile încurse se vor împărți între săracii nostri în ajunul Nașterii Mântuitorului Iisus Christos, sub binevoi-torul protectorat al doamnelor amintite.

Lacrimile vărsate de săracii nostri servească drept cea mai înaltă răsplătă pentru toți aceia, cari posibilă ne fac îm-plinirea acestei datorințe bine plăcute oa-menilor și lui Dzeu.

Din ședința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, ținută la 15 Noembrie p. 1906.

Vic. Tordășianu
prez.

Stefan Duca
notar.

NOUTAȚI.

Alegere de protopresbiter. Joi în 9/22 Noembrie s'a întrunit în *Zer-nești* sinodul protopopesc al Branului pentru alegerea de protopres-biter, sub conducerea Comisariului Conzistorial a dlui asesor *Nicolae Ivan*. Dintre 66 voturi a primit pa-rohul *Costantin Proca 30*, parohul *Ioan Hamcea 25*, iar actualul admi-nistrator protopresbiteral *Ioan Dan 11 voturi*.

Crucea la univerzitate. E știut că de câțiva ani încoace chestiunea crucii e foarte gingașă la univerzitatea din Buda-pesta. În anul acesta a izbutit partida crucii din sinul senatului univerzitar să o reinvie. La promoția de doctori din Săm-băta trecută a ajuns din nou crucea pe masa festivă între două lumini aprinse. Introducerea în salele de învățământ iar va răzvrăți pe studenții pericunați. O fru-moasă icoană culturală pentru țara noastră e chestia crucii.

Dela expoziție. Luni în 19 I. c. a dat Dr. *Istrate* un ceai la Culă în onoarea doamnelor și domnișoa-relor din juriu sub prezidenția Dnei I. Lahovary, soția dlui ministru de domenii. A luat parte și *Princesa Elisabeta* și următoarele doame: C. Arion, Maria *Cosma*, Cuțarida, Delavrancea, Grant, Istrati, Phere-kyde, Stroe, Popescu, Rîmniceanu, ș. a. domnișoarele: *Minerva Cosma*, și *Claudia Goga*, și câțiva domni. S'a oferit damelor flori și vederi dela expoziție.

Atelierul de țesătorie. Duminecă după amiază s'a ținut în Oraștie întrunirea reuniunii române de femei din comitatul Hunedoara pentru înființarea atelierului de țesătorie. A fost invitat la această și prof. D. Comșa. Adunarea a fost condusă de dna Elena Dr. Hossu. S'a discutat pro-iectul în firul căruia dl D. Comșa a lim-pezit cu date și detaiat multe chestii de importanță. La urmă s'a luat apoi o ho-tărâre formulată în zece puncte: 1. Se în-ființează un atelier de țesătorie în Oraștie. Conducerea se încredințează dnei Victoria Dr. Erdélyi. 2. Local se primește cel oferit de dl Dr. I. Mihai eventual să anga-jeze comitetul un alt local potrivit. 3. Să se angajeze deocamdată numai o femeie țesătoare, pe care o va recomanda dl D. Comșa. 4. Să se angajeze o persoană in-teligentă care pe speșele reuniunii să stu-dieze țesătoria. 5. Să se adune țesături și cusături cari să servească de modele. 6. Țesăturile se vor executa numai după mo-del alese de comitet. 7. Dl Adrian Cristea se alege contabil gratuit. 8. Să se pro-cure un război perfecționat cu toate cele necesare. 9. Dna Victoria Dr. Erdélyi se încredințează cu procurarea țelor trebu-incioase. 10. Activitatea începătoare să fie adunarea obiectelor și pregătirea albumelor.

Distribuirea premiilor la expoziție. Duminecă după amiază s'a făcut cu mare solemnitate împărțirea premiilor la expo-zanți. Solemnitatea s'a săvârșit în arenele Romane. Era de față regina și întreaga casă domnitore, toți ministri și un public foarte mare. Sosirea casei domnitore a fost sa-lutată cu imnul regal, corul „Carmen“ a cântat apoi imnul iubilic, de G. Enescu, pe urmă a rostit dl Dr. C. Istrati o fru-moasă cuvântare, plină de elocuență și patri-otism. La urmă a comunicat lista premia-ților. Au obținut premiul pavilioanelor: *Aus-tria*: 94 diplome de onoare, 134 medalii de aur, 97 de argint, 28 de bronz și 5 men-țiuni onorifice. *Ungaria*: 4 hors concours, 61 diplome de onoare, 55 med. de aur, 81 de argint 56 de bronz, 3 menți-uni. *Bucoaina*: 1 hors conc. 7 dip. de o noare, 22 med. de aur, 13 de argint, 8 de bronz. *Franta*: 128 dip. de onoare, 26 med. aur, 22 argint, 7 bronz. *Italia*: 12 diplome de onoare, 254 med. de aur, 9 de argint. *Serbia*: 3 dipl. de onoare, 2 med. aur, 1 bronz. Pavilionul etnografic 3 hors conc. 45 dipl. onoare, 131 m. aur, 256 de argint, 1950 mențiuni. Diplome de onoare

și medali de aur au mai primit primarul și consilierii Romei; apoi Germani, bulgari, englezi, ruși, turci, cari au expus în dife-rite pavilioane, au obținut 3 dip. de onoare, 7 med. de aur, 11 de argint, 3 de bronz, 1 mențiune. Celor 12 secții ale expoziției s'au împărțit premii cu totul 144 hors conc., 422 dipl. onor., 1055 med. de aur, 1732 med. de argint, 2530 med. de bronz și 2624 mențiuni onorifice.

După dl Istrate vorbește franțuzește contele de Blom în numele expozanților felicitând România pentru frumoasele sale progrese. Din partea expozanților români vorbește D. Pangrati, iar din partea juri-ului gener. Bratianu aducând elogiul dlui Is-trati, iar meseriașul Mihail Botez îi predă două medalii. Adânc mișcat mulțumește dl Istrati dorind ca „expoziția aceasta să fie ultima operă, la care să nu fie înhămați toți românii.“ Solemnitatea s'a încheiat cu Hora Unirii intonată de muzica militară.

Jubileul de 25 de ani al preoției domnului protopresbiter *Andrei Ghidiu* din Caransebeș îl serbează preoțimea și învățătorimea tractuală după programul următor: *Duminecă* în 12/25 Noembrie: *Serenadă* cu conduct de torțe. Pornirea la 6½ oare seara dela Institutul teologic pedagogic. *Luni* în 12/26 Noembrie: a) La 10 ore a. m. Serviciu divin în biserica catedrală, b) La 11 ore a. m. *Felicitarea iubitelor* c) La 2 ore din zii *Banchet* la hotelul „Pomul verde“. Anunțările se fac la dl Petru Valuşescu în Caransebeș. Co-verta 5 cor. d) *Petrecere cu dans*, în același otel, începutul la 9 ore seara. Intrarea: pentru persoană cor. 1-60 pentru familie de trei persoane 3 cor.

Gimnaziul din Caransebeș. Din Caransebeș se vestește, că gimnaziul cerut de mult din acest oraș e pe cale să se înființeze. Guvernul a cerut orașului să dea suma de 400 mii cor. odată pentru totdeauna. Gimnaziul va fi de stat și limba românească va fi studiu obligat pen-tru toți elevii. Nu așa l'a cerut însă ge-neralul *Doda*, și nu așa îl cer interesele grănizerilor, ci ca gimnaziu cu limba de propunere română!

Alegere de preot. În comuna Bor-go-Prand a fost ales preot Dumineca tre-cută abs. de teol. Alex. Oltean. Alegerea, după cum ni se scrie, a fost foarte agi-tată.

Preoțimea din Basarabia și-a des-chis în ziua de Sf. Dumitru o tipografie românească. Inaugurarea ei este un fapt din cele mai fericite pentru România ba-sarabeni. Atât mitropolitul rus cât și gu-vernatorul s'au arătat binevoitori față de noua întreprindere.

Chilile călugărilor. Sf. Sipod al bisericii din România a luat hotărârea înțeleaptă de a nu mai permite închirierea chililor călugărești de pe la diferitele mănăstiri în timpul vacanțelor de vară, un obicei a cărui practică de până acum a dat prilej la multe acte nedemne de prestigiul mănăstirilor.

Făgărașul oraș. Ministrul de interne a încuviințat cererea Făgărașului de a se transforma din comună mare ce a fost până acum în oraș. De acum e îndreptățit poporul să cânte: În oraș la Făgăraș. ....

Meseriașii români din Budapesta. aranjează în 24 Novembre st. n. în sala „Plasticon“ (Andrássy-ut 69) *Concert și teatru* în favorul înființării Reuniunii a „Meseriașilor Români“ din Budapesta. începutul la 8 ore seara. Intrarea liberă. Oferte benevoles se primesc cu mulțumită la adresa dlui Alexandru Braea contabil la „Poporul Român“ VII. István-ut 11. și se vor cuită pe cale ziaristică. După program urmează „Joc“. În pauză se va juca „Călușerul și Bătuta“.

Bomba în biserică. Duminecă la amiază s'a întâmplat o mare explozie în biserica Sfântului Petru din Roma, pe când biserica era plină de lume și preoții fă-ceau serviciul divin. O bombă ascunsă în dosul altarului explodase. Nenorocire nu s'a întâmplat. Cum a ajuns bomba a-colo nu se știe. S'a pus un premiu de 100 lire pentru cel ce va descoperi pe făptuitor.

Tulipanul, simbolul naționalizmului maghiar s'a vândut până acum în 450 mii exemplare și a dat un venit de 216 mii cor. Porniri de caracterul acesteia nu ne-ar strică nici nouă.

Gara Brașovului se va schimba. În urma stăruințelor dep. Szeberényi Brașovul va primi în anul viitor gară mare modernă după exemplul celei din Cluj

Greviști acuzați. 80 de lucrători dela minele de cărbuni din Petroșeni au fost trasi în judecată de tribunalul din Deva ca răzvrătorii grevei de astă vară.

Divorțurile. În Europa s'au întâmplat în ultimii 20 ani 214 mii divorțuri. În statele unite cu populație de 5 ori mai mică au fost în același timp 500 mii.

Cardinalul Vaszary e bolnav și cei din jurul său sunt îngrijați căci bătrânul prelat a cerut să fie cuminecat, ceea ce s'a și făcut.

Regele Greciei a pornit însuși în peregrinaj pe la diferitele curți ca să câștige simpatii pentru Grecia în conflictul cu Bulgaria și România. Caută să convingă că Grecia nu poartă nici o vină. În zilele trecute a fost la bar. Aerial. Aosta i-a spus să facă ce va face să în-ceteze urgiile bandelor din Macedonia și să caute să se împace cu România și Bul-garia. Dorința Vienei asta este.

Pustiire cu venin. E îngrijitoare de-cadinta la care au ajuns oamenii din une-le părți ale țării noastre. Viața omului nu mai plătește o pară, și-o stânce ca pe o luminare fără cea mai mică muștrare de conștiință. Un astfel de fapt a fost desco-perit în zilele acestea în Comuna Cnez, co-mitatul Timiș. Două femei se ocupau cu meșteșugul de a pustii oameni cu venin. Au pustii în timpul din urmă 13 bărbați și femei. Au fost deținute împreună cu alți 9 bărbați și femei, cari și-au procurat dela ele leacul ucigător ca să scape bărbatul de nevastă ori nevasta de bărbat. Un asemenea caz s'a întâmplat și în co-muna Jebel care nu s'a isprăvit încă și ucigașii păzesc zidurile temniței.

Din public.†)

Mulțumită publică.

Pentru procurarea unui potir la sf. noastră biserică din Căbești, au contribuit următorii: dnele Văd. Aneta Șerban, mare proprietară 2 cor. din Sântohalona, Maria Motora, preoteasă 1 cor. din Varța, Leti-tia Albani 1 cor., din Tureșoara. Economii: Pascu Negrilă, primar comunal 3 cor., Saveta Negrilă I. Pascu, Mih. Iurca, Todor Iurca, Gheorghe Maier, Iosif Șerban, Ion Șerban, Costan Buc, Ion Martin, vice pri-mar, Ion Olar senior, Iosif Lazar, Ion Tatar, Avram Iurca, fiecare câte 1 cor. Todosie Iurca, Antone Olar, Veronica Popa, Gașpar Șerban I. Ion, Maria Negrilă I. Costan, Toma Brumar, Maria Mar-tin, Nicolae, Asinefta Martin, Crăciun Negrilă, Vuța Matei, Mihai Maier, Dafina Șerban, Adam Buc, Patrafina Russ, Maria Triff măr. Șerban, fiecare câte 20 fil. A-dam Șerban 50 fil. Todosie German 30 fil. Iosif Șerban, Ruja Popa câte 40 fil. Istina și Crăciun Iurca câte 10 fil. toți locuitori din comuna Căbești. Le exprim mulțumită și pe calea aceasta.

Tureșoara, la 1 Noembrie 1906.

Teodosiu Popa
paroh, administrator.

Teatru.

Sâmbătă în 24 Noembrie, *Die Fledermou*, operetă în 3 acte de Iohann Strauss. Duminecă după amiază *Z'geunerbaron*.

„Emulsion“-ul lui Scott

e totdeauna de aceiaș calitate, pentrucă la prepararea lui se folosese cele mai fine ma-teriale, se întrebunțează exclusiv numai cel mai prima oleu de pește medicinal norvegian, deasemenea și celelalte părți constitutive sunt numai de cea mai fină calitate. De aici pro-vine și puterea cea mare de nutrire și vin-decare a „Emulsion“ ului Scott și care e așa de mult apreciată de domnii medici așa că azi cu preferență prescriu tinerilor și bătrâ-nilor „Emulsion“ ul lui Scott ca un mijloc excelent de nutrire și vindecare. „Emulsion“ ul lui Scott întrece în efect cu mult oleul simplu de pește.

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimitându-se 75 fileri în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de cătră:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke“ BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2-50. Se capătă în toate farmaciile.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur“ vol. IV. A apărut vol. IV din „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară“, de Teodor V. Păcățian. În volumul acesta sunt publicate vorbirile deputaților români rostite în dieta țării în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, și e dată în întregime, după notele stenografice, discuția asupra legii de naționalități, votată la finea acestei sesiuni. La finea volumului e dată apoi și lista abonaților. Volumul are 864 pagini, formatul celorlalte volume, și costă 10 cor. exemp. broșat, 12 coroane cel legat. Cu același preț se dau și celelalte volume anterioare. Comandarea toate volumele deodată, se acordă, la cerere, înlesnire de plată, care se poate face în rate lunare. A se adresa autorului publicațiunii, în Sibiu, (Nagy-szeben).

Călimdarul arhidiecezan. În zilele acestea a ieșit de sub teascu tiparului călimdarul arhidiecezan pe 1907 întocmit în special pentru trebuințele arhidiecezei noastre române gr. ort. de Sibiu. În literatura noastră calendaristică acest călimdar are un rost foarte important, câtă vreme este menit ca el să fie izvorul informator cel mai exact al preoților în toate chestiile de administrație bisericească. În lungul șir de 56 ani de când a început să apară neîntrerupt hotărât, că și-a avut merite netăgăduite, fiind în vremile dela început în multe case preoțești singura carte de cuprins lumesc în mijlocul bucoanelor sfinte bisericești, din cari își adăpă sufletul ecernic preotul și familia lui.

Astăzi călimdarul peste tot în sinul preoției a ajuns un simplu informator de cronologie, iar călimdarele bisericești în special numai simple enciclopedii ale chestiilor de administrație bisericească.

Preoțimea noastră și peste tot poporul nostru a ajuns la un grad de cultură îmbucurător, iar călimdarele noastre în general nu prea corăspund acestui progres cultural. Ele au rămas tot pe treapta de acum 20—30 ani, ba unele au dat chiar înapoi și n'au ținut cont de mersul înainte al culturii. Acomodat acestui progres ar trebui să se alcătuiască astăzi călimdarele noastre. Ceeace se dă în ele să fie adevărate mărgăritare de lectură pentru că să poată satisface caracterului enciclopedic al călimdarului și gustului de cetit destul de dezvoltat al poporului nostru.

Călimdarul arhidiecezan pe 1907 se prezintă bine. Pe o întindere de 212 pag., mai mare ca în trecut, călimdarul aduce un material bogat și bine ales. Pe lângă obicinuitele date statistice șematismul se prezintă amplificat cu date proaspete revăzute. Aproape toate tractele au satisfăcut dispoziției mai înalte de a șterne aceste date cât se poate de exact.

În partea literară la loc prim se dă un frumos articol despre *catedra* noastră din Sibiu și serbările grandioase ale sfintinii. Pornind dela frumoasele cuvinte ale dlui Dr. A. Mocsonyi rostite cu prilejul parastasului pentru marele Andrei se reproduc șirele de preamărire la adresa acestui praznic scrise de Gh. Tulbure, mântuind cu vorbirea dep. sinod. dl M. Cirlea.

Se reproduc apoi două articole ale dlui N. Iorga: „Dela Predeală la Brașov“ și „Orășelul Făgăraș“ din cartea sa „Neamul românesc din Ardeal“. Un frumos articol despre „Alcoolismul și școala“, de prof. Aurel Bratu, apoi două capitole din admirabilele descrieri ale poetului Alex. Vlăduța: „România pitorească“ și o schiță „Cina“ de bine apretiatul dascăl Ion Ciocărlan.

Mai cuprinde călimdarul un număr frumos de poezii: de Oct. Goga „Așteptare“, Ecaterina Fitiș „Dor de primăvară“, Sebast. Stanca „Seara“ și o colecție de *versuri religioase*, iar la urmă se încheie cu un articol economic despre cruțarea pasărilor de Sofia Nădejde și conspectul târgurilor îndreptate după relațiile oficiale ale protopresbiterilor.

Călimdarul se poate procura dela librăria arhidiecezană din Sibiu și costă 80 fileri cu șematism și 40 fileri fără acesta.

Explicarea evangeliilor. În tipografia arhidiecezană din Sibiu a apărut: „Explicarea evangeliilor“ de prof. prot. Simon Popescu, o carte de mare valoare pentru preoți și orice om care caută să se nutrească din frumoasele povești ale bisericii noastre. Drept introducere autorul dă un frumos articol despre sf. Scriptură și evangeliile ca mijloc de edificare morală și continuă cu explicarea evangeliilor tuturor Du-

minecilor și sărbătorilor din an, cu totul 70 la număr. Reproduce părțile esențiale din fiecare evanghelie, uneori întreagă, și le tâlmăcește din toate punctele de vedere pe temeiul unor cunoștințe vaste și bazate în domeniul științei teologice. Cartea cuprinde 264 pag. și costă numai 3 cor. E de dorit ca să nu lipsească din mâna nici unui preot român.

Comoara tinerimei, Nr 21 a apărut cu următorul cuprins: Mândria de a fi Român de dsoara Teodorescu, Călătorie în Transilvania de V. Dumitrescu, Năzărituri și Vânătoarea de pește de Sp. Popescu, Irimel de S. Nădejde, Herculaneum, Cristalele de I. N. Creșterea copiilor la popoarele sălbatice de Dr. Lux și Biblioteca publice din statele unite de L. Fulda.

Candela, Nr. 11. Continuă studiile dlor Dr. V. Tarnavski și Dr. E. Voiutski și publică pe lângă partea ruteană o cuvântare la sfințire de școală de Stefan Pavel.

Nr. 127—1906

[282] 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a Covragiu din tractul Hațegului, devenită vacantă prin abdicarea parohului, se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitorilor dela stat.

Doritorii de a concura, să-și trimită cererile cu documentele recerute la subsemnatul oficiu protopresbiterial și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare acolo, spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Hațeg, 31 Octomvrie 1906.

În conțelegere cu comitetul parohial. Oficiul protopresbiterial gr. ort. al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 3562—1906

[281] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de căpitan polițian la orașul liber regesc Szászsebes devenit vacant cu 1 Noemvrie a. c. prin moarte, conform mandatului comitetului suprem Nr. 873—1906 se escrie concurs cu termin până la 10 Decemvrie a. c.

Concurenții la acest post pe viață, împreună cu un salariu anual de 2400 cor. și cinci cuincuenalii, au a-și înainta rugărilor lor provăzute cu timbrul prescriș, atestatele de botez, de calificare și cel despre serviciul prestat până acum în terminul susamintit la magistratul orașenesc de aici.

Se observă, că căpitanul polițian a fost concrezut până acum și cu conducerea judecătorei bagatele și pentru această conducere a primit un adaus separat de 600 cor. anual.

Szászsebes, în 12 Noemvrie 1906.

Magistratul orașenesc.

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum

Prima plantațiune de viță nobilitată
de pe Têrnave

Propr: Fr. Caspari, Mediaș 44, (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a liferat mușterilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procura cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru vin de masă, desert etc., — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțumită și recunoștință se trimite la cerere gratis și franco. [253] 15—40

Convocare.

Membrii însoțirii „Tovărășia agricolă pentru agricultură, magazin și anticipațiuni“ din Szászsebes, prin aceasta se convoacă la adunarea generală extraordinară, carea se va ține Vineri, în 7 Decemvrie a. c. la 2 ore d. a. în localul însoțirii cu următorul

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării.

2. Alegerea alor patru membri în comitetul de supraveghiere.

Szászsebes, 17 Noemvrie 1906.

[285] 1—1

Direcțiunea.

Preț redus!

Țara noastră, descrierea părților Ardealului spre mează și Valea Murășului, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de 1 cor. (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la Librăria arhidiecezană din Sibiu (Nagy-szeben).

Concurs.

Se publică concurs pentru întregirea postului de comptabil la „Tovărășia agricolă pentru agricultură, magazin și anticipațiuni“ din Sebeșul sășesc, sistemizat cu:

1. Salar anual cor. 1000.
2. Cuincuenalii de câte cor. 100.
3. Tantiema statutară.

Dela concurenți se cere să aibă calificațiune și deprindere în comptabilitate. Absolvenții de școalele comerciale vor fi preferați.

Cererile sunt a se înainta până la 10 Decemvrie a. c.

Postul e a se ocupa imediat.

Szászsebes, 19 Noemvrie 1906.

[284] 1—1

Direcțiunea.

Sboar'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena. Prețul cor. 1.50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericeale, aurării, argintării, oroloage

de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiu, strada cisanădiei nr. 14.

[74] 34—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

NOU!

NOU!

Somatose
fluide.

Mijloc tonic
producător de apetit și întăritor de nervi.

(63 a) 19—26

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA

Transport de persoane
in
Canada și Argentina.

Cereți clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în românește.

Falk et Comp.

Secția românească.

Hamburg

Strada Raboisen Nr. 30.

257 6—26